

دیباچه

خدای را شاکریم که شماره دیگری از فصلنامه قند پارسی را خدمت ادب دوستان عزیز تقدیم می‌کنیم. نقش شبه قاره هند در اعتلای ادب فارسی بر صاحبان علم پوشیده نیست و ما همواره تلاش کرده‌ایم زوایای مختلف ادب فارسی را در این سرزمین کهن و باستانی مورد بررسی و تدقیق قرار دهیم. در همین راستا در شماره‌های پیشین به ادبیات فارسی در کشمیر، بنگال و دکن پرداختیم و این شماره را به ادبیات فارسی در دهلی اختصاص دادیم.

دهلی شهری تاریخی است که در گذر زمان از آن با القاب حضرت دهلی، بغداد هند، مصر جامع و دارالمعارف یاد می‌شود. این شهر همواره مأمن و ملجأ عارفان، ادب دوستان و شاعران فارسی‌گوی هندی و ایرانی بوده است. سلاطین مملوک، خلجی، تغلق، سادات، لودی و گورکانیان که قرن‌ها این سرزمین پایتخت و دارالحکومه آنها بود، خدمات گرانقدری به زبان و ادب فارسی و فرهنگ دو کشور انجام داده‌اند که بیان آنها چندین مجلد خواهد شد.

شاعرانی چون صائب تبریزی، امیر خسرو دهلوی، حزین لاهیجی، امیر حسن دهلوی، بیدل دهلوی، غالب دهلوی، روح الامین اصفهانی، فیضی، قدسی مشهدی، کلیم کاشانی، میر یحیی کاشی و... در همین سرزمین رشد کرده، شکوفا شدند و آثار گرانبهایی از خود به یادگار گذاشتند. این اندیشمندان در شکل‌گیری فرهنگ مشترک ایران و هند نقش مهمی داشته‌اند که آثار آن تا به امروز در جامعه مشاهده می‌شود.

این وظیفه همه ما است که هر یک به نوبه خود به معرفی این عارفان، اندیشمندان و شاعران بپردازیم و به این طریق گوشه‌های ناشناخته ادب فارسی در شبه قاره را

به دیگران بشناسانیم. آنچه پیشرو دارید حاصل تلاش استادان و فرهیختگان زبان و ادب فارسی است که در قالب مقالات عرضه شده است. در تدوین و ویرایش این مقالات برآنیم که کمترین تصرف و ویرایش را داشته باشیم، چرا که مناسب دیدیم ذات و هویت ادبیات فارسی در شبه قاره و اصالت قلم استادان و محققان این مرز و بوم کهن سال و ویژگی‌های خاص آن در ادب فارسی محفوظ بماند.

مرکز تحقیقات فارسی، دهلی‌نو به منظور پاسداشت میراث ادبی مشترک دو کشور ایران و هند و معرفی آراء و اندیشه‌های فارسی‌گویان و فارسی‌نویسان هند مجموعه حاضر را به دوستداران زبان و ادبیات و فرهنگ دو کشور تقدیم می‌کند.

علی دهگاهی

رایزن فرهنگی و سرپرست مرکز تحقیقات فارسی

دهلی‌نو